TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. sausio 26 d.*

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai — Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos vonios kambario įrangos rinka — Pardavimo kainų derinimas ir keitimasis neskelbtina komercine informacija — Reglamentas (EB) Nr. 1/2003 — 31 straipsnis — Pareiga motyvuoti“

Byloje C-609/13 P

dėl 2013 m. lapkričio 21 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Duravit AG, įsteigta Hornberge (Vokietija),

Duravit SA, įsteigta Bišvilere (Prancūzija),

Duravit BeLux SPRL/BVBA, įsteigta Overijse (Belgija),

atstovaujamos *Rechtsanwälte* U. Soltész ir C. von Köckritz,

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, atstovaujamai F. Castillo de la Torre ir L. Malferrari, padedamų *Rechtsanwalt* A. Böhlke, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

Europos Sąjungos Tarybai,

įstojusiai į bylą šaliai pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, teisėjai M. Berger, E. Levits, S. Rodin (pranešėjas) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. rugsėjo 10 d. posėdžiui,

* Proceso kalba: vokiečių.

susipažinęs su 2015 m. lapkričio 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniame skunde *Duravit AG*, *Duravit SA* ir *Duravit BeLux SPRL/BVBA* prašo panaikinti 2013 m. rugsėjo 16 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Duravit ir kt. / Komisija* (T-364/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:477; toliau – skundžiamas sprendimas), kiek tuo sprendimu Bendrasis Teismas tik iš dalies patenkino jų prašymą iš dalies panaikinti 2010 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimą C(2010) 4185 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/39092 – Vonios kambario įranga) (toliau – ginčijamas sprendimas), o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti tuo sprendimu skirtą baudą.

Teisinis pagrindas

2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 31 straipsnyje nurodyta:

„Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija yra nustačiusi vienkartinę ar periodinę baudą. Jis gali panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

3 Ginčo aplinkybės nurodytos skundžiamo sprendimo 1–25 punktuose ir jas galima apibendrinti, kaip nurodyta toliau.

4 Apeliantės yra keramikos gaminių gamintojos.

5 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo SESV 101 straipsnio 1 dalies ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3) 53 straipsnio pažeidimą vonios kambario įrangos sektoriuje. Šis pažeidimas, kurį darė 17 įmonių, tęsėsi įvairias laikotarpiais nuo 1992 m. spalio 16 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. ir tai buvo visuma antikonkurencinių susitarimų arba suderintų veiksmų Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijose.

6 2004 m. liepos 15 d. *Masco Corp.* ir jos dukterinės bendrovės, tarp kurių yra *Hansgrohe AG*, gaminanti santechninės armatūros prekes, ir *Hüppe GmbH*, gaminanti dušo uždangas, informavo Komisiją, kad vonios kambario įrangos sektoriuje egzistuoja kartelis, ir paprašė jas atleisti nuo baudų pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) arba, jei šis prašymas nebūtų patenkintas, sumažinti baudas, kurios joms gali būti skirtos.

7 2004 m. lapkričio 9 ir 10 d. Komisija atliko iš anksto nenumatytus patikrinimus kelių bendrovių ir nacionalinių profesinių asociacijų, veikiančių vonios kambario įrangos sektoriuje, patalpose. Komisija 2005 m. lapkričio 15 d.–2006 m. gegužės 16 d. išsiuntė minėtoms bendrovėms ir asociacijoms, įskaitant apeliantes, prašymus pateikti informacijos, o 2007 m. kovo 26 d. priėmė pranešimą apie kaltinimus ir jis buvo joms įteiktas. 2004 m. lapkričio 15 d.–2006 m. sausio 20 d. kelios įmonės, tarp kurių nebuvo apeliančių, paprašė atleisti nuo baudų arba sumažinti jų dydį.

8 2007 m. liepos 31 d. apeliantės pateikė Komisijai pastabas dėl 2007 m. kovo 26 d. pranešimo apie kaltinimus.

9 2007 m. lapkričio 12 ir 14 d. įvykus apklausai ir 2009 m. liepos 9 d. išsiuntus raštą su išdėstytomis faktinėmis aplinkybėmis, kuriuo atkreipiamas jų dėmesys į tam tikrus įrodymus, kuriais Komisija numato remtis priimdama galutinį sprendimą, 2010 m. birželio 23 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą.

10 Ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad konstatuotą pažeidimą sudarė, pirma, vonios kambario įrangos gamintojų vykdomas kasmetinio kainų kėlimo ir kitų tarifų nustatymo elementų koordinavimas per reguliarius nacionalinių profesinių asociacijų susitikimus, antra, kainų nustatymas ar derinimas dėl konkrečių aplinkybių, kaip antai žaliavų kainų augimo, euro įvedimo, taip pat mokesčių už kelius nustatymo Vokietijoje, ir, trečia, neskelbtinos komercinės informacijos atskleidimas ir keitimasis ja. Šis elgesys atitiko pasikartojantį modelį šešiose valstybėse narėse, dėl kurių Komisija atliko tyrimą. Kainos vonios kambario įrangos sektoriuje buvo nustatomos kasmet, konkrečiai kalbant, gamintojai nustatydavo kainoraščius, kurie paprastai galiodavo vienus metus ir kuriais buvo remiamasi esant komerciniams santykiams su didmenininkais

11 Komisija taip pat konstatavo pirma aprašytą elgesį, kuris buvo bendro plano riboti konkurenciją tarp ginčijamo sprendimo adresačių dalis ir turėjo vieno bei tęstinio pažeidimo požymių, apimantį tris prekių pogrupius, t. y. santechninės armatūros prekes, dušo uždangas ir jų priedus, taip pat keramikos prekes (toliau – trys prekių pogrupiai), ir Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijas. Dėl kartelio organizavimo Komisija nurodė, kad egzistuoja nacionalinės profesinės asociacijos, vienijančios narius, kurių veikla apėmė visus tris prekių pogrupius, kurias pavadino „koordinavimo organizacijomis“, nacionalinės profesinės asociacijos, vienijančios narius, kurių veikla apėmė bent du iš trijų prekių pogrupių, jos pavadintos „daugiaprekėmis asociacijomis“, ir specializuotos asociacijos, vienijančios narius, kurių veikla apėmė vieną iš trijų prekių pogrupių. Galiausiai ji konstatavo, kad buvo centrinė įmonių grupė, kuri dalyvavo kartelyje skirtingose valstybėse narėse per koordinavimo organizacijas ir daugiaprekes asociacijas.

12 Dėl apeliančių dalyvavimo darant nustatytą pažeidimą Komisija visų pirma nurodė, kad nors per pažeidimo laikotarpį jos daugiausia buvo keramikos gaminių gamintojos, jos žinojo apie įvairias prekių grupes, dėl kurių padarytas pažeidimas, atsižvelgiant į tai, kad dalyvavo slaptuose koordinavimo subjekto Vokietijoje *IndustrieForum Sanitär*, ankstesniu pavadinimu *Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie* (toliau – IFS), kuris apima tris prekių pogrupius, susitikimuose. Antra, dėl geografinės kartelio aprėpties Komisija konstatavo, kad apeliančių dalyvavimo tame kartelyje laikotarpiais jos, kaip *Fachverband Sanitärkeramische Industrie* (IFS) – asociacijos, kuri specializuojasi keramikos gaminių pogrupio srityje Vokietijoje, koordinavimo subjekto (toliau – FSKI), *Vitreous China-group* – asociacijos, kuri specializuojasi keramikos gaminių pogrupio srityje Belgijoje (toliau – VCG), ir *Association française des industries de céramique sanitaire* – asociacijos, kuri specializuojasi keramikos gaminių pogrupio srityje Prancūzijoje (toliau – AFICS), narės, tiesiogiai dalyvavo darant nustatytą pažeidimą Belgijos, Vokietijos ir Prancūzijos teritorijose. Ji nusprendė, kad iš įvairių objektyvių duomenų matyti, kad apeliantės galėjo pagrįstai numanyti, kad į geografinę nustatyto pažeidimo aprėptį patenka ne tik Belgijos, Vokietijos ir Prancūzijos teritorijos, bet ir Italijos ir Austrijos teritorijos. Dėl Nyderlandų teritorijos Komisija nurodė, jog ji nepadarė išvados, kad Nyderlanduose po 1999 m. buvo kartelis.

13 Apskaičiuodama kiekvienai įmonei skirtos baudos dydį Komisija rėmėsi pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairėmis (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. gairės). Ji nustatė bazinį baudos dydį ir nurodė, kad tas apskaičiavimas kiekvienai įmonei pagrįstas jos pardavimo apimtimi kiekvienoje valstybėje narėje, padauginus iš tiek metų, kiek ji dalyvavo darant nustatytą pažeidimą kiekvienoje valstybėje narėje dėl atitinkamo prekių pogrupio, taigi buvo atsižvelgta į tai, kad kai kurios įmonės vykdė veiklą tik kai kuriose valstybėse narėse arba tik su vienu iš trijų prekių pogrupių.

14 Kalbant apie pažeidimo sunkumą, pažymėtina, kad Komisija nustatė 15 % koeficientą, atsižvelgdama į keturis minėto pažeidimo vertinimo kriterijus, būtent į inkriminuojamų veiksmų pobūdį, bendras rinkos dalis, geografinę pažeidimo aprėptį ir jo įgyvendinimą. Be to, ji nustatė dauginimo koeficientą, taikytiną, atsižvelgiant į pažeidimo trukmę, apeliantėms nustatytam baziniam dydžiui: 4,33 Vokietijai, 3 Belgijai ir 0,66 Prancūzijai. Galiausiai siekdama atgrasyti atitinkamas įmones nuo dalyvavimo slaptuose susitarimuose, kurie yra ginčijamo sprendimo dalykas, ji nusprendė padidinti bazinį baudos dydį ir pridėti papildomą 15 % sumą.

15 Nustačiusi bazinį dydį Komisija išnagrinėjo, ar yra sunkinančių arba lengvinančių aplinkybių, kuriomis būtų galima pagrįsti šio dydžio koregavimą. Ji nenustatė jokių apeliančių atsakomybę sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių ir, pritaikius 10 % apyvartos viršutinę ribą, ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje apeliantėms skirtos baudos dydis buvo 29 266 325 EUR.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

16 2010 m. rugsėjo 2 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apeliančių ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo iš dalies; tam ieškiniui pagrįsti buvo nurodyti devyni pagrindai.

17 Pirmaisiais šešiais ieškinio pagrindais buvo siekiama, kad būtų iš dalies panaikintas ginčijamas sprendimas, ir jie atitinkamai buvo grindžiami: pirmasis – SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimui įrodyti taikomų reikalavimų pažeidimu, antrasis – viena vertus, apeliančių teisės į gynyba pažeidimu ir, kita vertus, vertinimo klaida dėl tariamo apeliančių dalyvavimo daugiaprekiame kartelyje vonios kambario įrangos sektoriuje, trečiasis – vertinimo klaida dėl tariamo apeliančių dalyvavimo pažeidžiant konkurencijos taisykles keramikos prekių sektoriuje Vokietijoje, ketvirtasis – vertinimo klaida dėl tariamo apeliančių dalyvavimo derinant veiksmus dėl kainų Belgijoje ir Prancūzijoje, penktasis – vertinimo klaida dėl nagrinėjamų veiksmų laikymo vienu tęstiniu pažeidimu ir šeštasis – teisės būti išklausytam pažeidimu dėl administracinės procedūros trukmės nuo apeliančių apklausos iki ginčijamo sprendimo priėmimo.

18 Septintasis ieškinio pagrindas buvo grindžiamas Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalių ir 2006 m. gairių nuostatų neteisėtumu ir buvo pateikti du neteisėtumu grindžiami prieštaravimai.

19 Subsidiariai pateiktais aštuntuoju ir devintuoju ieškinio pagrindais buvo siekiama, kad būtų sumažintas baudos dydis; jie atitinkamai grįsti: aštuntasis – neatsižvelgimu, nustatant bazinį baudos dydį, į tai, kad apeliančių atžvilgiu konstatuotas pažeidimas buvo lengvesnis nei kitų dalyvių, ir devintasis – neproporcingu galutinės joms skirtos baudos, pritaikius 10 % apyvartos viršutinę ribą, pobūdžiu.

20 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas (to sprendimo 338 punkte) tik iš dalies pripažino pagrįstais antrąjį, trečiąjį ir ketvirtąjį ieškinio pagrindus, nagrinėtus atsižvelgiant į pirmąjį ieškinio pagrindą, ir nusprendė, jog Komisija padarė vertinimo klaidą, kai padarė išvadą, kad apeliantės dalyvavo darant nustatytą pažeidimą Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijose. Taigi skundžiamo sprendimo 352–357 punktuose iš dalies patenkino pagrindinį reikalavimą panaikinti ginčijamo sprendimo dalį.

21 Kalbant apie subsidiariai pateiktą reikalavimą sumažinti apeliantėms skirtos baudos dydį, pažymėtina, kad visų pirma skundžiamo sprendimo 376 ir 384 punktuose Bendrasis Teismas atmetė kaip nepagrįstus aštuntąjį ir devintąjį ieškinio pagrindus; nurodydamos šiuos pagrindus apeliantės teigė, kad dėl taikyto bazinio baudos dydžio apskaičiavimo metodo nesilaikyta vienodo požiūrio ir bausmių individualizavimo principų ir kad galutinis skirtos baudos dydis yra neproporcingas ir neatitinka lygybės principo.

22 Antra, naudodamasis savo neribota jurisdikcija Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 385 ir 386 punktuose nusprendė, kad nėra pagrindo sumažinti apeliantėms skirtos 29 266 325 EUR dydžio baudos ir kad šis baudos dydis yra tinkama sankcija atsižvelgiant į nagrinėjamo pažeidimo trukmę ir sunkumą.

Šalių reikalavimai

23 Apeliantės Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti skundžiamą sprendimą, kiek jų ieškinys buvo atmestas,

— pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą pripažinti negaliojančiais ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalį bei 2 ir 3 straipsnius, kiek jie su jomis susiję,

— nepatenkinus šių reikalavimų, panaikinti arba gerokai sumažinti baudą,

— nepatenkinus ir šio reikalavimo, panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui atsižvelgiant į Teisingumo Teismo atliktą teisinį vertinimą ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

24 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

25 Grįsdamos apeliacinį skundą apeliantės nurodo šešis pagrindus.

Dėl pirmojo pagrindo

26 Nurodydamos pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą, kurį sudaro dvi dalys, apeliantės teigia, kad buvo pažeistas Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnis, nekaltumo prezumpcija ir teisė į teisingą bylos nagrinėjimą, garantuojama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau – EŽTK), nes atsisakyta atlikti kontrolę naudojantis neribota jurisdikcija, taip pat, kad pažeista pareiga motyvuoti.

Dėl pirmojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

27 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje, be kita ko, susijusioje su skundžiamo sprendimo 48, 55, 98, 109, 113, 132, 146, 192, 195, 201, 293 ir 308 punktais, apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas pažeidė Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, kai atsisakė naudodamasis neribota jurisdikcija atlikti Komisijos ginčijamame sprendime padarytų faktinių ir teisinių išvadų kontrolę.

28 Jos mano, kad Bendrasis Teismas tik patikrino, ar jos iš tikrųjų kaltino Komisiją padarius vertinimo klaidą. Iš kelių skundžiamo sprendimo punktų matyti, kad Bendrasis Teismas buvo pasirengęs vykdyti ginčijamo sprendimo kontrolę teisiniu ir materialiniu požiūriu, tik jeigu nurodyti konkretūs kaltinimai ir tuo pat metu įrodyta, kad minėtame sprendime išdėstytos išvados yra neteisingos. To neįrodžius, Bendrasis Teismas būtų konstatavęs, kad atitinkamos Komisijos išvados nebuvo kvestionuotos, nors jos aiškiai ginčytos. Taigi Bendrasis Teismas rėmėsi materialinių išvadų tikslumo ir Komisijos argumentų pagrįstumo prezumpcija. Iš tiesų Bendrasis Teismas neatliko visų ginčijamos sprendimo aspektų kontrolės ir atsisakė galimybės Komisijos vertinimą pakeisti savuoju. Kalbant apie teisines išvadas, pažymėtina, kad vadovaudamasis principu *iura novit curia* Bendrasis Teismas turėjo pats atlikti teisinį vertinimą, o ne tik patikrinti, ar Komisija padarė klaidų šiuo klausimu.

29 Komisija pabrėžia, kad kontrolė naudojantis neribota jurisdikcija susijusi tik su skirta sankcija, dėl kurios ta kontrolė papildo teisėtumo kontrolę. Kontrolė naudojantis neribota jurisdikcija nėra skirta pakeisti teisėtumo kontrolei taip, kad Bendrasis Teismas paprašius turėtų Komisijos vertinimą pakeisti savuoju tiek dėl faktinių išvadų, tiek dėl jų teisinio vertinimo. Bendrasis Teismas teisingai konstatavo, kad kontrolė naudojantis neribota jurisdikcija neprilygsta *ex officio* kontrolei.

– Teisingumo Teismo vertinimas

30 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad SESV 263 straipsnyje nustatyta teisėtumo kontrolė reiškia, kad Sąjungos teismas vykdo teisinę ir faktinę ginčijamo sprendimo kontrolę, atsižvelgdamas į ieškovo nurodytus argumentus, ir kad jis turi teisę vertinti įrodymus, panaikinti minėtą sprendimą ir pakeisti baudų dydžius (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

31 Teisėtumo kontrolę papildo neribota jurisdikcija, kuri Sąjungos teismui buvo suteikta pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, remiantis SESV 261 straipsniu. Ši jurisdikcija, be paprastos sankcijos teisėtumo kontrolės, teismui suteikia teisę pakeisti Komisijos vertinimą savuoju ir dėl to panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą (žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

32 Vis dėlto šios neribotos jurisdikcijos įgyvendinimas neprilygsta patikrinimui savo iniciatyva, o procesas vyksta pagal rungimosi principą. Būtent ieškovas iš principo turi nurodyti su ginčijamu sprendimu susijusius ieškinio pagrindus ir pateikti įrodymų šiems pagrindams pagrįsti (žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parker Hannifin Manufacturing ir Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

33 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tai, jog teismas savo iniciatyva nekontroliuoja viso ginčijamo sprendimo, nepažeidžia veiksmingos teisminės gynybos principo. Iš tikrųjų pagal šį principą nereikalaujama, kad Bendrasis Teismas, kuris, žinoma, turi pareigą atsakyti į nurodytus ieškinio pagrindus ir vykdyti teisės ir fakto klausimų kontrolę, savo iniciatyva turėtų iš naujo išsamiai išnagrinėti bylos medžiagą (žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P EU:C:2011:815, 66 punktą).

34 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirma dalis nagrinėtina atsižvelgiant į šią teismo praktiką.

35 Reikia pažymėti, kad apeliantės iš esmės tvirtina, jog dėl to, kad Bendrasis Teismas netinkamai vykdė teisminę kontrolę, visų pirma atsisakė atlikti Komisijos ginčijamame sprendime padarytų faktinių ir teisinių išvadų kontrolę naudojantis neribota jurisdikcija, keliuose skundžiamo sprendimo punktuose prieita prie klaidingų išvadų.

36 Iš šio sprendimo 30–33 punktuose nurodytos teismo praktikos matyti, kad, pirma, neribota jurisdikcija susijusi tik su skirta sankcija, o ne su visu ginčijamu sprendimu, ir, antra, nei neribotos jurisdikcijos, nei teisėtumo kontrolės negalima prilyginti *ex officio* kontrolei, todėl pagal jas nereikalaujama, kad Bendrasis Teismas *ex officio* iš naujo išsamiai išnagrinėtų bylą, neatsižvelgdamas į ieškovo kaltinimus.

37 Kadangi apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirma dalis grindžiama klaidinga prielaida, kad Bendrasis Teismas turėjo atlikti viso ginčijamo sprendimo *ex officio* kontrolę, reikia atmesti šį pagrindą kaip nepagrįstą.

Dėl pirmojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

38 Apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje dalyje, susijusioje su skundžiamo sprendimo 275, 285, 359 ir 360 punktais, apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą tuo, kad jis nagrinėjo tik ginčijamo sprendimo dalinio neteisėtumo ir dėl baudos pateiktų argumentų padarinius, bet neatliko savarankiško ir laisvo vertinimo, atsižvelgdamas į visas nagrinėjamo atvejo aplinkybes. Dėl šios priežasties Bendrasis Teismas pažeidė savo pareigą vykdyti kontrolę naudojantis neribota jurisdikcija, numatytą Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnyje; pagal šią pareigą Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į visas faktines aplinkybes ir neapsiribodamas bylos medžiagoje esančiais duomenimis, turi savo nuožiūra priimti savarankišką sprendimą dėl baudos. Kadangi Bendrasis Teismas nenagrinėjo visų apskaičiavimo etapų, nemotyvavo tokio nagrinėjimo rezultatų ir nenagrinėjo baudos proporcingumo ir jos atitikties vienodo požiūrio principui atsižvelgiant į per lygiagrečius procesus skirtas baudas, jis pažeidė savo pareigą vykdyti kontrolę naudojantis neribota jurisdikcija ir pareigą motyvuoti.

39 Komisija teigia, jog apeliantės laikosi neteisingos nuomonės, kad Bendrasis Teismas turėjo priimti sprendimą dėl pagrindų, kurių apeliantės nenurodė arba nesukonkretino. Be to, kalbant apie baudos dydį, pažymėtina, jog vien dėl to, kad Bendrasis Teismas rėmėsi 2006 m. gairėmis ir tikrino, ar jos buvo taikytos, nepaneigiamas skundžiamo sprendimo pagrįstumas.

– Teisingumo Teismo vertinimas

40 Neginčijama, kad Bendrasis Teismas turi įgaliojimus ne tik atlikti paprastą Komisijos nustatytų baudų teisėtumo kontrolę, bet ir pakeisti Komisijos vertinimą savuoju ir dėl to panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą (žr. 2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija*, C-89/11 P, Rink., EU:C:2012:738, 124 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

41 Siekdamas įvykdyti kontrolės naudojantis neribota jurisdikcija, kaip tai suprantama pagal Chartijos 47 straipsnį, reikalavimus dėl baudos, Sąjungos teismas, įgyvendindamas SESV 261 ir 263 straipsniuose numatytus įgaliojimus, turi išnagrinėti visus su teisės ir fakto klausimais susijusius kaltinimus, kuriais siekiama parodyti, kad baudos dydis neatitinka pažeidimo sunkumo ir trukmės (žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parker Hannifin Manufacturing ir Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

42 Vis dėlto, kaip matyti iš šio sprendimo 32 punkte nurodytos nusistovėjusios teismo praktikos, neribotos jurisdikcijos įgyvendinimas neprilygsta *ex officio* kontrolei, o procesas vyksta pagal rungimosi principą. Būtent ieškovas iš principo turi nurodyti su ginčijamu sprendimu susijusius ieškinio pagrindus ir pateikti įrodymų šiems pagrindams pagrįsti.

43 Taigi, priešingai, nei tvirtina apeliantės, išskyrus su viešąja tvarka susijusius pagrindus, Bendrasis Teismas turi atlikti ne *ex officio* vertinimą, neatsižvelgdamas į apeliančių nurodytus konkrečius pagrindus, ir savo nuožiūra priimti savarankišką sprendimą dėl Komisijos nustatytos baudos, bet iš tikrųjų turi nuspręsti dėl ieškovų jam pateiktų pagrindų.

44 Dėl apeliančių argumento, kad Bendrasis Teismas nemotyvavo joms skirtos baudos dydžio vertinimo, Bendrasis Teismas visų pirma skundžiamo sprendimo 362 punkte konstatavo, jog dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kiek tai susiję su pažeidimu Italijoje, Nyderlanduose ir Austrijoje, ši bauda negali būti pakeista, nes apskaičiuodama minėtos baudos dydį Komisija atsižvelgė ne į apeliančių pardavimo apimtį Italijoje, Nyderlanduose ir Austrijoje, bet tik į pardavimo apimtį Belgijoje, Vokietijoje ir Prancūzijoje.

45 Paskui skundžiamo sprendimo 368–376 punktuose Bendrasis Teismas nagrinėjo ieškinio pagrindą, grindžiamą tuo, kad Komisija tariamai padarė klaidų apskaičiuodama skirtos baudos bazinį dydį, visų pirmą pagrindą, susijusį su 15 % dydžio „pažeidimo sunkumo“ koeficiento nustatymu. Kadangi vienas tęstinis pažeidimas, darytas kelerius metus atitinkamų trijų valstybių narių teritorijose ir pasireiškęs cikliniu kainų nustatymu, yra vienas iš sunkiausių pažeidimų, Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad 15 % „pažeidimo sunkumo“ koeficientas turi būti laikomas tinkamu dydžiu, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad dėl šios pažeidimo rūšies numatomi dydžiai nuo 0 % iki 30 %.

46 Galiausiai skundžiamo sprendimo 377–384 punktuose Bendrasis Teismas nagrinėjo ieškinio pagrindą, grindžiamą tuo, kad skirta bauda tariamai yra neproporcinga ir neatitinka lygybės principo dėl jos dydžio, kuris sudaro 10 % apeliančių metinės apyvartos. Atsižvelgdamas į nusistovėjusią teismo praktiką Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad, taikant 10 % apyvartos viršutinę ribą, nepažeidžiami proporcingumo ir vienodo požiūrio principai.

47 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog pareiga motyvuoti nereiškia, kad Bendrasis Teismas turi pateikti paaiškinimą, kuriame išsamiai ir vienas po kito būtų išnagrinėti visi ginčo šalių pateikti argumentai. Todėl motyvai gali būti numanomi su sąlyga, kad jie leidžia suinteresuotiesiems asmenims sužinoti, dėl kokių priežasčių Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismui – turėti pakankamai informacijos, kad galėtų vykdyti savo kontrolę (žr. 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Gosselin Group / Komisija*, C-429/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:463, 53 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

48 Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas išsamiai išnagrinėjo ieškinio pagrindus, susijusius su Komisijos skirtos baudos dydžiu ir pakankamai motyvavo savo vertinimą tuo klausimu.

49 Be to, būtent Bendrasis Teismas turi išnagrinėti baudos dydžio tinkamumą, ir iš esmės apeliacinėje byloje priimdamas sprendimą teisės klausimais Teisingumo Teismas neturi teisingumo sumetimais savo vertinimu pakeisti Bendrojo Teismo įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją pateikto vertinimo dėl įmonėms už jų padarytą Sąjungos teisės pažeidimą skirtų baudų dydžio (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimo *YKK ir kt. / Komisija*, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, 29 punktą ir nusistovėjusią teismo praktiką).

50 Taigi apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antra dalis, taip pat ir visas pirmasis pagrindas yra nepagrįsti.

Dėl antrojo pagrindo

51 Antrasis apeliacinio skundo pagrindas, kurį sudaro dvi dalys, grindžiamas SESV 263 straipsnio ir Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje numatytos teisės į veiksmingą teisinę gynybą pažeidimu dėl to, kad vykdant teisėtumo kontrolę ir viršijant šios kontrolės ribas nebuvo pakankamai išnagrinėtos Komisijos išvados.

Dėl antrojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

52 Apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė SESV 263 straipsnį ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą, nes vykdydamas teisėtumo kontrolę, be kita ko, skundžiamo sprendimo 98, 146, 195, 293 ir 308 punktuose, joms nustatė pernelyg didelius reikalavimus, susijusius su pareiga nurodyti aplinkybes ir jas įrodyti. Bendrasis Teismas privalėjo patikrinti, ar Komisija teisingai aiškino pateiktus įrodymus ir ar remiantis jais padarytos išvados yra pateisinamos. Šiuo atžvilgiu negali būti taikoma Komisijos išvadų ir jos teisinių vertinimų teisingumo prezumpcija. Bendrasis Teismas nustatė įrodinėjimo naštą apeliantėms ir tik paskui pats vertino įrodymų visumą. Negalima tikėtis, kad ieškovas pateiks priešingų įrodymų, kiek tai susiję su Komisijos tvirtinimais, kai ši nenurodė įrodymų savo tvirtinimams, pateiktiems ginčijamame sprendime, pagrįsti.

53 Apeliantės daro išvadą, kad Bendrasis Teismas, skundžiamo sprendimo 134, 138, 141, 144, 146, 187, 252, 293 ir 308 punktuose atmetęs jų argumentus, kai nurodė joms tenkančią tariamą įrodinėjimo naštą, nepakankamai vykdė savo teisėtumo kontrolę ir taip pažeidė SESV 263 straipsnį ir teisę į veiksmingą teisinę gynybą.

54 Dėl tariamo „tikslumo prezumpcijos“ egzistavimo Komisija pabrėžia, jog iš teismo praktikos matyti, kad kai Komisija remiasi įrodymais, kurie iš esmės yra pakankami pažeidimui įrodyti, atitinkama įmonė privalo pakankamai teisiškai įrodyti, pirma, kad egzistuoja aplinkybė, kuria ji remiasi, ir, antra, kad šia aplinkybe paneigiama įrodymų, kuriais remiasi Komisija, įrodomoji galia.

55 Komisija, priešingai nei apeliantės, mano, kad ji pakankamai teisiškai įrodymais pagrindė ginčijamą sprendimą ir kad apeliantės turėjo nurodyti ginčijamus elementus, suformuluoti kaltinimus šiuo atžvilgiu ir pateikti įrodymų. Kadangi šis procesinio pobūdžio reikalavimas neprieštarauja Komisijai tenkančiai įrodinėjimo naštai, apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

– Teisingumo Teismo vertinimas

56 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad konkurencijos taisyklių pažeidimą turi įrodyti šiuo pažeidimu kaltinanti šalis ar valdžios institucija ir kad naudodamasi tam tikra gynybos priemone nuo kaltinimo šių taisyklių pažeidimu besiginanti įmonė ar įmonių asociacija turi įrodyti, kad įvykdytos taisyklės, kuria ši gynybos priemonė grindžiama, taikymo sąlygos, todėl minėta valdžios institucija turi pateikti kitų įrodymų (žr. 2010 m. birželio 17 d. Sprendimo *Lafarge / Komisija*, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 29 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

57 Net jeigu pagal šiuos principus įrodinėjimo našta tenka Komisijai arba atitinkamai įmonei ar asociacijai, dėl faktinių aplinkybių, kuriomis remiasi viena šalis, kitai šaliai gali tekti pateikti paaiškinimų ar pateisinimų, antraip būtų galima daryti išvadą, kad buvo laikytasi įrodinėjimo naštos paskirstymo taisyklių (žr. 2010 m. birželio 17 d. Sprendimo *Lafarge / Komisija*, C-413/08 P, EU:C:2010:346, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

58 Be to, pareiškiant ieškinį teisme iš ieškovo reikalaujama būtent nurodyti ginčijamo sprendimo ginčijamus elementus, suformuluoti kaltinimus šiuo atžvilgiu ir pateikti įrodymų su svariais požymiais, įrodančiais, kad jo kaltinimai pagrįsti (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija*, C-272/09 P, EU:C:2011:810, 105 punktą).

59 Šioje byloje reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 90–92 punktuose Bendrasis Teismas visų pirma priminė teismų praktiką, susijusią su „vieno tęstinio pažeidimo“ sąvoka. Antra, minėto sprendimo 93–108 punktuose Bendrasis Teismas priminė įrodinėjimo taisykles, taikomas vykdant SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimo procedūras.

60 Kalbant konkrečiau, remdamasis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 97 punkte konstatavo, jog jei Komisija įrodo, kad įmonė dalyvavo akivaizdžiai antikonkurencinio pobūdžio susitikimuose, Bendrasis Teismas gali pagrįstai manyti, kad ši įmonė turi pateikti kitokį tokių susitikimų turinio paaiškinimą (ir tai nebus netinkamas įrodinėjimo naštos perkėlimas ar nekaltumo prezumpcijos pažeidimas). Be to, minėto sprendimo 98 punkte Bendrasis Teismas priminė, kad minėta įmonė turi ne tik nurodyti aplinkybę, kuria paneigiama įrodymų, kuriais remiasi Komisija, įrodomoji vertė, bet ir įrodyti, kad minėta aplinkybė egzistuoja, taip pat, kad ja paneigiama įrodymų, kuriais remiasi Komisija, įrodomoji vertė.

61 Kadangi Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 111–147 punktuose tikrino nagrinėjamų veiksmų kvalifikavimą kaip vieno tęstinio pažeidimo ir, manydamas, kad Komisija pagrįstai gali taip kvalifikuoti, pareikalavo iš apeliančių pateikti aplinkybių, kuriomis ginčijamos Komisijos išvados dėl šio kvalifikavimo, įrodymų, jis nepažeidė su įrodinėjimo našta susijusių taisyklių.

62 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirma dalis yra nepagrįsta.

Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

63 Apeliacinio skundo antrojo pagrindo antroje dalyje apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas viršijo teisėtumo kontrolės ribas, nes atliko vienašalę kontrolę, pasinaudodamas neribota jurisdikcija jų nenaudai. Jos tvirtina, kad Bendrasis Teismas vertino ne tik ginčijamame sprendime išdėstytas Komisijos išvadas ir viršijo teisėtumo kontrolės ribas, kai perkvalifikavo faktines aplinkybes, kurias Komisija neteisingai kvalifikavo teisiniu požiūriu.

64 Konkrečiai kalbant, pirma, skundžiamo sprendimo 213 punkte Bendrasis Teismas perkvalifikavo Komisijos ginčijamame sprendime atliktą vertinimą dėl keitimosi informacija praktikos ir ją priskyrė prie daugiaprekio susitarimo dėl kainų. Antra, minėto sprendimo 261, 311 ir 312 punktuose Bendrasis Teismas didelę įrodomąją galią suteikė apeliančių dalyvavimui susitikimuose, kurie nebuvo nagrinėti ginčijamame sprendime. Trečia, to paties sprendimo 235, 239 ir 298 punktuose Bendrasis Teismas, atmesdamas apeliančių argumentą, kad įrodymai nepatvirtina per atitinkamus įvykius sudarytų susitarimų egzistavimo, pripažino mėginimą susitarti jau kaip SESV 101 straipsnio pažeidimą. Taigi Bendrasis Teismas vadovavosi tuo, kad „mėginimas susitarti“ jau yra suderinti veiksmai, ir nusprendė, kad už juos atsakingos apeliantės. Todėl Bendrasis Teismas perkvalifikavo faktines aplinkybes, palyginti su Komisijos kvalifikavimu, ir viršijo teisėtumo kontrolės ribas.

65 Komisija, visų pirma kalbėdama apie ginčijamus susitikimus, pabrėžia, kad Bendrasis Teismas niekada nenagrinėjo trijų atitinkamų susitikimų. Kalbant apie tariamą keitimosi informacija perkvalifikavimą į susitarimą, net darant prielaidą, kad jis būtų įrodytas, pažymėtina, kad dėl šios aplinkybės negali būti panaikintas skundžiamas sprendimas, atsižvelgiant į šių susitikimų antikonkurencinį tikslą. Sąvokos „susitarimas“ ir „suderinti veiksmai“ suvokiamos kaip tokio paties pobūdžio slapti susitarimai, kurie skiriasi tik savo intensyvumu ir pasireiškimo formomis. Todėl, Komisijos teigimu, siekiant nustatyti

SESV 101 straipsnio pažeidimą pakanka įrodyti vieną iš jų. Galiausiai ginčijamame sprendime pateikto vertinimo perkvalifikavimas, kurį atliko Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 235, 239 ir 298 punktuose, tėra apeliančių prielaida.

66 Taigi, Komisijos teigimu, reikia atmesti apeliacinio skundo antrojo pagrindo antrą dalį ir visą šį pagrindą.

– Teisingumo Teismo vertinimas

67 Visų pirma, kalbant apie apeliančių argumentą, kad Bendrasis Teismas viršijo teisėtumo kontrolės ribas, kai perkvalifikavo faktines aplinkybes, kurias Komisija neteisingai kvalifikavo teisiniu požiūriu, t. y. kad Bendrasis Teismas keitimosi informacija apie kainas praktiką perkvalifikavo į susitarimą dėl kainų, reikia konstatuoti, jog iš skundžiamo sprendimo 211 ir 212 punktų galima aiškiai matyti, kad, atsižvelgiant į juose nurodytą teismo praktiką, Bendrasis Teismas nurodė keitimosi informacija praktiką kaip suderintus veiksmus. Vien dėl to, kad minėto sprendimo 213 punkte vartojamas žodis „susitarimas“, Bendrojo Teismo negalima kaltinti perkvalifikavus elgesį, kuriuo kaltinamos apeliantės.

68 Be to, sąvokos „susitarimas“ ir „suderinti veiksmai“, kaip jos suprantamos pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, subjektyviu požiūriu suvokiamos kaip tokio paties pobūdžio slapti susitarimai, kurie skiriasi tik savo intensyvumu ir pasireiškimo formomis. Todėl pakanka, kad būtų įrodyti vienos iš šių pažeidimo formų, nurodytų toje nuostatoje, sudėties požymiai, kad bet kuriuo atveju būtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Solvay Solexis / Komisija*, C-449/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:802, 52 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

69 Kalbant apie argumentą, kad skundžiamo sprendimo 261, 311 ir 312 punktuose Bendrasis Teismas didelę įrodomąją galią suteikė tam tikriems įrodymams, susijusiems su apeliančių dalyvavimu susitikimuose, kurie nebuvo nagrinėti ginčijamame sprendime, reikia pažymėti, pirma, kad iš skundžiamo sprendimo 206 ir 264 punktų formuluotės matyti, jog Bendrasis Teismas rėmėsi susitikimų sąrašais, pateiktais atitinkamai ginčijamo sprendimo 1 ir 4 prieduose, ir, antra, kad skundžiamo sprendimo 261 ir 311 punktuose išvardyti visi tuose sąrašuose nurodyti susitikimai. Nors skundžiamo sprendimo 264, 311 ir 312 punktuose Bendrasis Teismas mini 2001 m. lapkričio 14 d. IFS susitikimą ir 2002 m. sausio 23 d. ir liepos 5 d. FSKI susitikimus, jis, priešingai, nei teigia apeliantės, nenagrinėjo šių susitikimų ir nesuteikė su minėtais susitikimais susijusiems įrodymams didelės įrodomosios galios. Be to, nors tie susitikimai nurodyti skundžiamo sprendimo 312 punkte pateiktame išsamiame susitikimų sąraše, to sprendimo 313 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog labai daug įrodymų, tačiau ne visi, patvirtina išvadą, kad apeliantės dalyvavo darant nagrinėjamą vieną tęstinį pažeidimą. Remiantis tuo darytina išvada, jog Bendrasis Teismas iš tikrųjų nesirėmė 2001 m. lapkričio 14 d. IFS susitikimu ir 2002 m. sausio 23 d. ir liepos 5 d. FSKI susitikimais, konstatuodamas, kad Komisija pateikė apeliančių dalyvavimo darant pažeidimą Vokietijos teritorijoje įrodymų laikotarpiu nuo 2000 m. liepos 7 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

70 Galiausiai, kalbant apie apeliančių argumentą, jog skundžiamo sprendimo 235, 239 ir 298 punktuose Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, kad mėginimas susitarti jau yra SESV 101 straipsnio pažeidimas, reikia priminti, kad sąvoka „suderinti veiksmai“, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, reiškia tokią derinimo tarp įmonių formą, kai dar nesudaromas susitarimas tikrąja šio žodžio prasme, tačiau konkurencijos keliama rizika sąmoningai pakeičiama praktiniu įmonių tarpusavio bendradarbiavimu (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 115 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

71 Taigi toje pačioje nuostatoje numatytus „suderintus veiksmus“ sudarantys koordinavimo ir bendradarbiavimo kriterijai turi būti suvokiami atsižvelgiant į ESV sutarties konkurencijos nuostatų koncepciją; pagal ją kiekvienas ūkio subjektas turi savarankiškai nustatyti politiką, kurios ketina laikytis bendrojoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 32 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

72 Be to, nors šis savarankiškumo reikalavimas neatima iš ūkio subjektų teisės protingai prisiderinti prie konstatuoto ar numanomo konkurentų elgesio, jis griežtai prieštarauja bet kokiam tiesioginiam ar netiesioginiam ūkio subjektų kontaktui, kuris gali turėti įtakos esamo ar galimo konkurento veiklai rinkoje arba atskleisti tokiam konkurentui elgesį, kurio atitinkamas subjektas nusprendė ar numatė imtis toje rinkoje, jei šių kontaktų tikslas ir poveikis – sukurti konkurencines sąlygas, kurios, atsižvelgiant į tiekiamų prekių ir teikiamų paslaugų pobūdį, įmonių dydį, skaičių ir šios rinkos apimtį, neatitinka normalių sąlygų minėtoje rinkoje (žr. 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komisija / Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, 117 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

73 Vadinasi, kontaktas mėginant susitarti dėl kainų yra suderinti veiksmai, draudžiami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Solvay / Komisija*, C-455/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:796, 40 punktą).

74 Remiantis tuo darytina išvada, kad apeliacinio skundo antrojo pagrindo antra dalis, taigi ir visas antrasis pagrindas, turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

Dėl trečiojo pagrindo

Šalių argumentai

75 Nurodydamos apeliacinio skundo trečiąjį pagrindą, kurį sudaro keturiolika dalių (jos turi būti nagrinėjamos kartu), apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas daug kartų akivaizdžiai ir lemiamai iškraipė bylos medžiagos turinį ir kartu padarė teisės klaidų, taip pat pažeidė pripažintus įrodymų vertinimo principus.

76 Apeliantės mano, pirma, kad skundžiamo sprendimo 87 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ieškinio 117 punkte ir dubliko 24 punkte pateiktus prašymus taikyti tyrimo priemones ir per teismo posėdį jų pateiktus paaiškinimus. Antra, skundžiamo sprendimo 119 punkte Bendrasis Teismas iškraipė kai kurias ginčijamo sprendimo dalis, susijusias su tariamomis diskusijomis dėl santechninės armatūros prekių kainų padidinimo FSKI viduje. Trečia, skundžiamo sprendimo 130 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ginčijamo sprendimo 852 konstatuojamąją dalį, kiek tai susiję su tariamu apeliančių priklausymu kelioms daugiaprekėms asociacijoms. Ketvirta, skundžiamo sprendimo 152–155 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė kai kurias 2007 m. kovo 26 d. pranešimo apie kaltinimus dalis, kiek tai susiję su kaltinimu dėl reguliarių susitarimų dėl kainų IFS viduje. Penkta, skundžiamo sprendimo 193 punkte Bendrasis Teismas iškraipė apeliančių paaiškinimus dėl ieškinio pirmojo pagrindo. Šešta, skundžiamo sprendimo 208 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ieškinio 46 punkte pateiktą prašymą taikyti tyrimo priemones, susijusį su liudytojų O. Schinle ir F. Kook apklausa dėl 2000 m. spalio 5 d. IFS susitikimo. Septinta, skundžiamo sprendimo 213 punkte Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus ir pažeidė įrodymų, susijusių su *Hansgrohe* darbuotojo O. Schinle užrašų dėl 2000 m. spalio 5 d. IFS susitikimo turiniu, vertinimo principus. Aštunta, minėto sprendimo 218 punkte Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus, susijusius su 2002 m. lapkričio 20 d. IFS susitikimu, ir nepaisė dubliko 27 punkte pateiktų prašymų taikyti tyrimo priemones. Devinta, skundžiamo sprendimo 230 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ieškinio 57, 59 ir 61 punktuose pateiktus prašymus taikyti tyrimo priemones ir apeliančių argumentus dėl kainų didinimo „ypatingų įvykių atveju“. Dešimta, minėto sprendimo 277–282 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus, apeliančių argumentus ir ieškinio 90 punkte pateiktą prašymą taikyti tyrimo priemones, susijusius su 2000 m. liepos 7 ir 8 d. FSKI susitikimu. Vienuolikta, to paties sprendimo 299 ir paskesniuose

punktuose Bendrasis Teismas iškraipė 2003 m. sausio 17 d. FSKI susitikimo protokolo turinį, kiek tai susiję su tariamu veiksmų derinimu dėl mokesčių už kelius, ir ieškinio 101 punkte pateiktą apeliančių prašymą taikyti tyrimo priemones. Dvylikta, skundžiamo sprendimo 312 ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas iškraipė ginčijamą sprendimą, kiek tai susiję su įrodymais dėl 2001 m. balandžio 24 d. IFS susitikimo ir dėl 2002 m. sausio 23 d. ir liepos 5 d. FSKI susitikimų. Trylikta, skundžiamo sprendimo 321 punkte Bendrasis Teismas iškraipė apeliančių paaiškinimus, pateiktus ieškinio 110 punkte ir dubliko 43 punkte, kai klaidingai konstatavo, kad apeliantės nenurodė jokio argumento dėl 2001 m. spalio 30 d. VCG susitikimo. Keturiolikta, to paties sprendimo 324 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ginčijamo sprendimo 572 ir paskesnes konstatuojamąsias dalis, kiek tai susiję su tariamu kaltinimu derinus veiksmus dėl kainų 2005 m. AFICS viduje.

77 Nurodydamos septintąjį ir dvyliktąjį iškraipymo atvejus apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas skirtingai vertino tuos pačius įrodymus šioje byloje ir byloje, kurioje priimti 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Villeroy & Boch Austria ir kt. / Komisija* (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ir T-402/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:455) ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimas *Keramag Keramische Werke ir kt. / Komisija* (T-379/10 ir T-381/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:457), kiek tai, be kita ko, susiję su kai kurių susitikimų, kuriuose dalyvavo apeliantės, turiniu ir atsižvelgimu į juos, siekiant įrodyti antikonkurencinius veiksmus.

78 Komisijos teigimu, reikia atmesti kiekvieną iš šių iškraipymo atvejų, nes arba jie grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo suvokimu, arba kritikuojamos to sprendimo dalys toliau neplėtojamos ir negali turėti įtakos minėto sprendimo teisėtumui, arba dėl to, kad apeliantės trečiuoju apeliacinio skundo pagrindu iš tikrųjų iš dalies siekia, kad būtų iš naujo įvertintos faktinės aplinkybės, neįrodžius, kad Bendrasis Teismas jas akivaizdžiai iškraipė.

79 Konkrečiai dėl nurodytų iškraipymo atvejų, susijusių su prašymais taikyti tyrimo priemones, Komisija pažymi, kad tik Bendrasis Teismas turi kompetenciją vertinti, ar reikia papildyti jo turimą informaciją, ir kad tai, jog apeliančių prašymas negalėjo turėti įtakos Bendrojo Teismo vertinimui, todėl buvo atmestas, nereiškia, kad šis prašymas buvo iškraipytas. Be to, lemiamas veiksnys yra ne tai, ar prašymas taikyti priemones buvo akivaizdžiai iškraipytas, bet tai, ar įrodymai buvo akivaizdžiai iškraipyti, o to apeliantės nenurodė. Bet kuriuo atveju, kiek tai susiję su įrodymų iškraipymu, jis turi būti akivaizdus.

80 Galiausiai Komisija teigia, kad skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas neviršijo protingo įrodymų vertinimo ribų ir šis vertinimas atitinka 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Keramag Keramische Werke ir kt. / Komisija* (T-379/10 ir T-381/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:457) 133 punkte atliktą vertinimą.

Teisingumo Teismo vertinimas

81 Pirma, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dalis, susijusias su tyrimo priemonėmis, pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir vadovaudamasis Procedūros reglamento nuostatomis dėl tyrimo priemonių, turi nuspręsti, ar reikia pateikti tam tikrą dokumentą. Kiek tai susiję su Bendruoju Teismu, iš skundžiamo sprendimo priėmimo momentu taikytinos redakcijos jo Procedūros reglamento 49 straipsnio ir 65 straipsnio b punkto nuostatų matyti, kad prašymas pateikti bet kokį su byla susijusį dokumentą yra viena iš tyrimo priemonių, kurias Bendrasis Teismas gali taikyti bet kuriuo proceso etapu (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Salzgitter / Komisija*, C-182/99 P, EU:C:2003:526, 41 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Aristrain / Komisija*, C-196/99 P, EU:C:2003:529, 67 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Ensidesa / Komisija*, C-198/99 P, EU:C:2003:530, 28 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Corus UK / Komisija*, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 67 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

82 Taigi, kadangi Bendrasis Teismas atmetė apeliančių prašymus apklausti liudytojus ir nusprendė, jog minėtos priemonės nėra būtinos, atsižvelgiant, pirma, į skundžiamo sprendimo 109–147 punktuose atliktą įrodymų, patvirtinančių, kad padarytas vienas tęstinis pažeidimas, antra, į minėto sprendimo 213 punkte pateiktą išvadą, kad *Hansgrohe* užrašų pakanka neteisėtam elgesiui per 2000 m. spalio 5 d. IFS susitikimą įrodyti, trečia, į to paties sprendimo 218 punkte pateiktą išvadą, kad 2002 m. lapkričio 20 d. IFS susitikimo protokolas patvirtina tiesioginį ūkio subjektų kontaktą, dėl kurio gali būti iškraipytos konkurencijos taisyklės, ketvirta, į skundžiamo sprendimo 231–253 punktuose pateiktą apeliančių atsakomybės už antikonkurencinį elgesį ypatingų įvykių atveju analizę, penkta, į minėto sprendimo 275–284 punktuose pateiktą įrodymų, patvirtinančių 2000 m. liepos 7 ir 8 d. FSKI susitikimų neteisėtumą, nagrinėjimą, ir, šešta, į to paties sprendimo 296–306 punktuose pateiktą analizę, kuri atlikta dėl Bendrojo Teismo išvados, kad mėginimas per 2003 m. sausio 17 d. ir liepos 4 d. FSKI susitikimus susitarti dėl pasekmių, susijusių su kainos didinimu, kylančių dėl mokesčių už kelius įvedimo Vokietijoje, reikia atmesti visą apeliacinio skundo trečiojo pagrindo šeštą dalį ir šio pagrindo pirmą, aštuntą, devintą, dešimtą ir vienuoliktą dalis, kiek jos susijusios su tyrimo priemonėmis.

83 Antra, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dalis, susijusias su apeliančių argumentų iškraipymo atvejais, reikia konstatuoti, jog šiose dalyse apeliantės, išskyrus tai, ką jos tvirtina grįsdamos šio pagrindo tryliktą dalį, teigia ne tai, kad Bendrasis Teismas nenagrinėjo pirmojoje instancijoje nurodytų ieškinio pagrindų, bet tai, kad tas teismas neteisingai aiškino ir apibendrino jų argumentus.

84 Pakanka konstatuoti: kadangi apeliantės neteigia, kad Bendrasis Teismas nenagrinėjo pirmojoje instancijoje nurodytų ieškinio pagrindų, klausimas, ar Bendrasis Teismas neteisingai apibendrino apeliančių argumentus, neturi įtakos šios bylos baigčiai, todėl turi būti atmestos apeliacinio skundo trečiojo pagrindo penkta ir dešimta dalys (visiškai) ir šio pagrindo pirma ir devinta dalys, kiek jos susijusios su apeliančių argumentų iškraipymu (šiuo klausimu žr. 2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 32 punktą).

85 Trečia, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo tryliktą dalį, kurioje apeliantės teigia, jog Bendrasis Teismas padarė neteisingą išvadą, kad jos nepateikė jokio argumento dėl 2001 m. spalio 30 d. VCG susitikimo, reikia konstatuoti, viena vertus, kad skundžiamo sprendimo 316 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog apeliantės ginčija ne tai, kad dalyvavo nacionalinių profesinių asociacijų susitikimuose Belgijos ir Prancūzijos teritorijose, bet per minėtus susitikimus įvykdytų veiksmų pobūdį. Apeliantės tvirtino: kadangi kiekvienoje įmonėje sprendimai buvo priimami patronuojančiosios bendrovės lygmeniu ir jų atstovai šiuose susitikimuose neturėjo jokios diskrecijos derėtis, šiuose susitikimuose įvykęs keitimasis informacija apie kainas negali būti prilygintas kainų didinimo koordinavimui, todėl to keitimosi informacija tikslas nėra antikonkurencinis. Kita vertus, nors savo ieškinio dėl panaikinimo 110 punkte ir Bendrajam Teismui pateikto dubliko 43 punkte, nurodytuose grindžiant šį apeliacinį skundą, formaliai ginčijo veiksmų derinimą dėl kainų per 2001 m. spalio 30 d. VCG susitikimą, tai jos iš esmės darė dėl pirma nurodytų motyvų. Šiuos motyvus Bendrasis Teismas pagrįstai atmetė skundžiamo sprendimo 318 punkte. Tokiomis aplinkybėmis reikia konstatuoti, kad, nepaisant skundžiamo sprendimo 321 punkte išdėstytos formuluotės, kuri leidžia manyti, jog apeliantės neginčijo 2001 m. spalio 30 d. susitikimo antikonkurencinio pobūdžio, minėta formuluotė neturi įtakos šios bylos baigčiai. Todėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo trylikta dalis yra nepagrįsta.

86 Ketvirta, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dalis, susijusias su įrodymų iškraipymo atvejais, reikia priminti, kad iškraipymas konstatuotinas, kai, nesant naujų įrodymų, esamų įrodymų vertinimas akivaizdžiai klaidingas. Tačiau šis iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš byloje esančių dokumentų, neatliekant faktų ir įrodymų vertinimo iš naujo. Be to, jeigu apeliantas teigia, kad Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus, jis turi aiškiai nurodyti, kokius įrodymus tas teismas iškraipė, ir įrodyti analizės klaidas, dėl kurių mano, kad Bendrasis Teismas iškraipė įrodymus (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 3 d. Sprendimo *Italija / Komisija*, C-280/14 P, EU:C:2015:792, 52 punktą).

87 Vis dėlto visa apeliacinio skundo trečiojo pagrindo septinta dalis ir šio pagrindo aštunta, dešimta ir vienuolikta dalys, kiek jos susijusios su įrodymų iškraipymo atvejais, grindžiamos neišsamiu ir klaidingu skundžiamo sprendimo supratimu. Iš tiesų apeliantės iš esmės siekia, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų faktines aplinkybes ir įrodymus, bet apeliacinėje instancijoje jis nėra kompetentingas tai daryti. Todėl apeliacinio skundo trečiojo pagrindo septinta, aštunta, dešimta ir vienuolikta dalys, kiek jos susijusios su įrodymų iškraipymo atvejais, yra nepriimtinos.

88 Penkta, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dalis, susijusias su ginčijamo sprendimo ir 2007 m. kovo 26 d. pranešimo apie kaltinimus iškraipymo atvejais, reikia konstatuoti, pirma, kad, kalbant apie šio pagrindo antrą ir trečią dalis, nors apeliantės mano, jog Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 119 punkte vartojo netikslias formuluotes (tame punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad dviejuose FSKI susitikimuose buvo aptarti ne tik pardavimo duomenys, bet ir kainų padidinimo santechninės armatūros srityje klausimas) ir skundžiamo sprendimo 130 punkte pateikta formuluotė gali būti suprantama kaip nurodanti, kad jos priklausė daugiau negu vienai daugiaprekei asociacijai, tos formuluotės (iš tiesų netikslios) negali paneigti išvados, kad visų pirma dvišaliai įmonių kontaktai patvirtina trijų prekių pogrupių glaudų ryšį, taip pat, kad apeliantės žinojo apie inkriminuojamus bendrus slaptus veiksmus arba galėjo pagrįstai numatyti, kad konstatuotas pažeidimas susijęs su šiais trimis pogrupiais, ir galiausiai – kad apeliantės dalyvavo darant nagrinėjamą vieną tęstinį pažeidimą, nes dalyvavo IFS susitikimuose, susijusiuose su minėtais trimis pogrupiais. Todėl šios antra ir trečia dalys negali būti pripažintos pagrįstomis.

89 Antra, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo ketvirtą dalį, pakanka konstatuoti, kad perskaičius skundžiamo sprendimo 150–159 punktus nematyti jokio akivaizdaus 2007 m. kovo 26 d. pranešimo apie kaltinimus turinio iškraipymo. Apeliantės iš esmės siekia, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų faktines aplinkybes ir įrodymus, o tai apeliacinėje instancijoje yra neleistina. Todėl ši ketvirta dalis yra nepriimtina.

90 Trečia, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dvyliktą dalį, pažymėtina, jog, pirma, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 69 punkto, Bendrasis Teismas nenagrinėjo 2001 m. lapkričio 14 d. IFS bei 2002 m. sausio 23 d. ir liepos 5 d. FSKI susitikimų ir jais negrindė savo išvadų dėl inkriminuojamo pažeidimo ir, antra, dėl argumento, susijusio su 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Villeroy & Boch Austria ir kt. / Komisija* (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ir T-402/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:455) ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Keramag Keramische Werke ir kt. / Komisija* (T-379/10 ir T-381/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:457) padaryta išvada, kuris buvo taip pat pateiktas apeliacinio skundo trečiojo pagrindo septintoje dalyje, pagal nusistovėjusią teismo praktiką Bendrojo Teismo pareiga nurodyti savo sprendimų motyvus iš principo negali būti išplėsta tiek, kad jis būtų įpareigotas pagrįsti byloje padarytą išvadą, atsižvelgdamas į kitoje byloje, kurią išnagrinėjo, padarytą išvadą, net jeigu ji susijusi su tuo pačiu (ginčijamu) sprendimu (žr. 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:464, 66 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Todėl visa apeliacinio skundo trečiojo pagrindo dvylikta dalis ir šio pagrindo septinta dalis, kiek ji susijusi su argumentu dėl 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Villeroy & Boch Austria ir kt. / Komisija* (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ir T-402/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:455) ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendime *Keramag Keramische Werke ir kt. / Komisija* (T-379/10 ir T-381/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:457) padarytos išvados, yra nepagrįstos.

91 Ketvirta, kalbant apie apeliacinio skundo trečiojo pagrindo keturioliktą dalį, konstatuotina, kad ji grindžiama klaidingu skundžiamo sprendimo supratimu. Iš tiesų iš skundžiamo sprendimo 324 punkto teksto nėra matyti, kad dėl Bendrojo Teismo vartojamos formuluotės akivaizdžiai iškraipomas ginčijamo sprendimo turinys, ypač atsižvelgiant į inkriminuojamų veiksmų, t. y. ciklinio kainų didinimo, pobūdį. Bet kuriuo atveju minėtoje formuluotėje nepaneigiamas nei 2004 m. vasario 25 d. AFICS susitikimo antikonkurencinis pobūdis, nei apeliančių dalyvavimas jame. Todėl ši keturiolikta dalis yra nepagrįsta.

92 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad trečiasis apeliacinio skundo pagrindas turi būti atmestas kaip iš dalies nepriimtinas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl ketvirtojo pagrindo

93 Nurodydamos apeliacinio skundo ketvirtąjį pagrindą, kurį sudaro dvi dalys, apeliantės teigia, kad padaryta procesinių klaidų ir pažeista Bendrojo Teismo procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalis, Chartijos 48 straipsnio 2 dalis, 47 straipsnio pirma pastraipa ir 52 straipsnio 3 dalis, siejamos su EŽTK 6 straipsnio 1 ir 3 dalimis, nes priimti įrodymai, kuriais negalima remtis, atsižvelgta į Komisijos pavėluotai pateiktus argumentus ir atmesti prašymai taikyti tyrimo priemones nenurodžius pakankamų motyvų.

Dėl apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo pirmos dalies

– Šalių argumentai

94 Apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantės teigia, kad Bendrasis Teismas priėmė ir vertino esminius kaltinamuosius įrodymus, kurie nebuvo nurodyti 2007 m. kovo 26 d. pranešime apie kaltinimus arba ginčijamame sprendime ir kurie net iš dalies buvo pateikti pavėluotai vykstant procesui. Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas taip pat skundžiamame sprendime atsižvelgė į rašytinius Komisijos argumentus, pateiktus pavėluotai užbaigus rašytinę proceso dalį, ir juos panaudojo prieš apeliantes, nesuteikęs joms galimybės atsakyti į Komisijos teiginius.

95 Šiuo klausimu kalbant konkrečiai, pirma, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 162–167 punktuose padarė teisės klaidą neigdamas, kad pažeista apeliančių teisė į gynybą dėl su 2000 m. spalio 5 d. IFS susitikimu susijusių užrašų panaudojimo ginčijamame sprendime, ir jis pats pažeidė apeliančių teisę į gynybą, kai leido remtis šiuo įrodymu ir jį panaudojo. Be to, ši skundžiamo sprendimo dalis visiškai grindžiama pavėluotai Komisijos pateiktais argumentais, nes jie pirmą kartą buvo nurodyti praėjus daugiau nei pusantrų metų nuo rašytinės proceso dalies užbaigimo. Todėl, kadangi Bendrais Teismas atsižvelgė į minėtus argumentus, bent jau nesuteikęs galimybės apeliantėms vėl raštu į juos atsakyti, jis pažeidė savo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį, šalių lygiateisiškumo principą ir apeliančių teisę būti išklausytoms.

96 Antra, skundžiamo sprendimo 226 ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas, viena vertus, padarė teisės klaidą, kai neteisingai nepripažino, kad Komisija pažeidė apeliančių teisę į gynybą dėl atsižvelgimo į su 2003 m. balandžio 9 d. IFS susitikimu susijusius užrašus, ir, kita vertus, atsižvelgęs į šiuos užrašus ir Komisijos pavėluotai pateiktus paaiškinimus dėl galimybės rasti tuos užrašus bylos medžiagoje pats padarė procesinę klaidą ir pažeidė apeliančių teisę į gynybą.

97 Trečia, skundžiamas sprendimas priimtas pažeidžiant teisę į gynybą, kalbant apie užrašus, susijusius su minėtais 2000 m. spalio 5 d. ir 2003 m. balandžio 9 d. IFS susitikimais, nes Bendrasis Teismas naudojo šiuos užrašus darydamas išvadas skundžiamo sprendimo 213, 215, 228, 281 ir paskesniuose bei 313 punktuose, nors šiais įrodymais negalima remtis.

98 Komisija tvirtina, kad apeliantės turėjo galimybę susipažinti su nekonfidencialiomis dokumentų, kuriuos jos nurodė, versijomis ir kad šiais dokumentais pagrįsti Komisijos argumentai buvo ne naujas pagrindas, bet Bendrojo Teismo prašymu pateiktas patikslinimas. Be kita ko, ji paprasčiausiai atsakė į netikslius apeliančių argumentus ir jos turėjo galimybę diskutuoti šiais klausimais per teismo posėdį.

– Teisingumo Teismo vertinimas

99 Neginčijama, kad teise susipažinti su Komisijos bylos medžiaga siekiama užtikrinti veiksmingą naudojimąsi teise į gynybą – teise, kuri priskiriama ir prie pagrindinių Sąjungos teisės principų, ir yra įtvirtinta EŽTK 6 straipsnyje – ir kad šios teisės susipažinti pažeidimas vykstant procedūrai iki ginčijamo sprendimo priėmimo iš esmės gali lemti to sprendimo panaikinimą, jeigu buvo pažeista atitinkamos įmonės teisė į gynybą (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Corus UK / Komisija*, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 126 ir 127 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką).

100 Tokiu atveju padarytas pažeidimas neištaisomas dėl paprasčiausios aplinkybės, kad galimybė susipažinti su bylos medžiaga buvo suteikta vykstant teismo procesui dėl galimo ieškinio dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo. Jeigu galimybė susipažinti buvo užtikrinta šiame etape, atitinkama įmonė turi įrodyti ne tai, kad jeigu ji būtų turėjusi galimybę susipažinti su neatskleistais dokumentais, Komisijos sprendimas būtų buvęs kitoks, bet tik tai, kad minėti dokumentai galėjo būti naudingi jos gynybai (žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Corus UK / Komisija*, C-199/99 P, EU:C:2003:531, 128 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

101 Šiuo klausimu, pirmiausia kalbant apie su 2000 m. spalio 5 d. IFS susitikimu susijusius užrašus, iš skundžiamo sprendimo 165–167 punktų matyti, pirma, kad apeliantės galėjo susipažinti su minėtais užrašais prieš teismo procesą, antra, kad jie buvo paminėti 2007 m. kovo 26 d. pranešime apie kaltinimus, ir, trečia, kad dėl jų buvo diskutuojama Bendrajame Teisme.

102 Antra, kalbant apie su 2003 m. balandžio 9 d. IFS susitikimu susijusius užrašus, pažymėtina, jog iš skundžiamo sprendimo 226 punkto matyti, viena vertus, kad su jų nekonfidencialia versija apeliantės galėjo susipažinti prieš teismo procesą, ir, kita vertus, kad 2013 m. kovo 12 d. rašte Komisija patvirtino, jog buvo galima be apribojimų susipažinti su pirmuoju šių užrašų puslapiu, o antrojo puslapio nekonfidencialią versiją buvo galima rasti jos bylos medžiagoje. Dėl minėtų puslapių taip pat buvo diskutuota Bendrajame Teisme.

103 Be to, reikia pažymėti, jog, priešingai, nei teigia apeliantės, dėl aplinkybės, kad ginčijamame sprendime nurodyti ne visi šie užrašai, bet tik jų vienas puslapis ar priedas, negali būti pažeista teisė į gynybą. Iš tiesų tokių nuorodų pakanka atitinkamam dokumentui nustatyti.

104 Trečia, kalbant apie Komisijos tariamai pavėluotai pateiktus argumentus, susijusius su minėtais dokumentais, pakanka konstatuoti, jog iš skundžiamo sprendimo 29–38 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas apeliantėms ir Komisijai pateikė klausimų raštu, o 2013 m. kovo 20 d. buvo surengtas teismo posėdis. Todėl Bendrojo Teismo prašymu raštu pateikti argumentai, kuriais siekiama paaiškinti tam tikrus aptartinus klausimus prieš dėl jų diskutuojant per teismo posėdį, negali būti laikomi nurodytais pavėluotai. Be to, tai, kad šie argumentai tariamai pateikti pavėluotai, nepaneigia fakto, kad apeliantės iš tikrųjų turėjo galimybę susipažinti su 2000 m. spalio 5 d. ir 2003 m. balandžio 9 d. IFS susitikimų užrašais.

105 Tokiomis aplinkybėmis negalima Bendrojo Teismo kaltinti pažeidus savo Procedūros reglamento 48 straipsnio 2 dalį ir apeliančių teisę į gynybą. Todėl apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta kaip nepagrįsta.

Dėl ketvirtojo pagrindo antros dalies

– Šalių argumentai

106 Apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo antroje dalyje apeliantės iš esmės teigia, kad Bendrajam Teismui atsisakius apklausti kaltinimo liudytojus buvo pažeista jų teisė į teisingą bylos nagrinėjimą. Bendrasis Teismas nepatenkino nė vieno iš apeliančių pateiktų prašymų taikyti tyrimo priemones.

Taigi, skundžiamo sprendimo 135, 200, 214, 236, 240, 245, 270, 283 ir 305 punktuose paprasčiausiai atmetęs šiuos prašymus Bendrasis Teismas pažeidė apeliančių teisę į teisingą bylos nagrinėjimą ir EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punktą.

107 Komisija mano, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Bendrojo Teismo diskrecija vertinti prašymo taikyti tyrimo priemonę svarbą atsižvelgiant į ginčo dalyką ir būtinybę apklausti liudytojus yra suderinama su pagrindine teise į teisingą bylos nagrinėjimą ir ypač su EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punktu.

– Teisingumo Teismo vertinimas

108 Visų pirma reikia priminti, kad tik Bendrasis Teismas gali spręsti dėl galimos būtinybės papildyti informaciją, kurią turi apie nagrinėjamas bylas. Procesinių dokumentų įrodomosios galios klausimas priklauso nuo jo atlikto nepriklausomo faktinių aplinkybių vertinimo, kurio Teisingumo Teismas negali tikrinti apeliacine tvarka, išskyrus atvejį, kai Bendrajam Teismui pateikti įrodymai iškraipyti arba kai iš bylos medžiagoje esančių dokumentų matyti šio teismo išvadų esminiai netikslumai (žr. 2014 m. birželio 12 d. Sprendimo *Deltafina / Komisija*, C-578/11 P, EU:C:2014:1742, 67 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

109 Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką, net jei ieškinyje pateiktame prašyme apklausti liudytojus tiksliai nurodomi faktai, dėl kurių liudytojas ar liudytojai turėtų būti apklausti, ir priežastys, dėl kurių tai turėtų būti padaryta, Bendrasis Teismas pats įvertina prašymo svarbą, atsižvelgdamas į bylos dalyką ir būtinybę apklausti nurodytus liudytojus (žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 323 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

110 Galiausiai ši Bendrojo Teismo diskrecija yra suderinama su pagrindine teise į teisingą bylos nagrinėjimą ir ypač su EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punktu. Remiantis Teisingumo Teismo praktika, darytina išvada, jog ši nuostata nesuteikia kaltinamajam absoliučios teisės reikalauti, kad liudytojai būtų iškviesti į teismą, ir būtent iš esmės teismas turi priimti sprendimą dėl liudytojo iškvietimo būtinybės ar prasmingumo. EŽTK 6 straipsnio 3 dalis nereikalauja iškviesti kiekvieno liudytojo, o garantuoja visišką procesinį lygiateisiškumą, užtikrinantį, kad ginčijamas procesas, vertinamas kaip visuma, suteikia kaltinamajam tinkamą ir pakankamą galimybę ginčyti jam pateiktus įtarimus (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 324 ir 325 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

111 Remiantis tuo darytina išvada, kad apeliacinio skundo ketvirtojo pagrindo antra dalis ir visas ketvirtasis pagrindas turi būti atmesti kaip nepagrįsti.

Dėl penktojo pagrindo

Šalių argumentai

112 Penktasis pagrindas, sudarytas iš dviejų dalių, kurios turi būti nagrinėjamos kartu, grindžiamas pareigos motyvuoti ir SESV 101 straipsnio pažeidimu, kiek tai susiję su vieno tęstinio pažeidimo teisiniu kvalifikavimu ir apeliančių atsakomybe šiuo atžvilgiu.

113 Pirmoje šio apeliacinio skundo pagrindo dalyje apeliantės tvirtina, kad Bendrasis Teismas nei skundžiamo sprendimo 118–128 punktuose, nei kitose to sprendimo dalyse pakankamai nemotyvavo savo išvadų dėl konstatuotų veiksmų tarpusavio papildomumo, o tai yra pažeidimo kvalifikavimo kaip vieno pažeidimo sąlyga.

114 Minėto apeliacinio skundo pagrindo antroje dalyje apeliantės iš esmės teigia, jog skundžiamo sprendimo 180 ir paskesniuose punktuose Bendrasis Teismas neteisingai aiškino Teisingumo Teismo praktiką, kiek tai susiję su vieno tęstinio pažeidimo teisiniu kvalifikavimu, visų pirma dėl to, kad vienas tęstinis pažeidimas iš principo gali būti pripažįstamas tik tarp konkurentų ir bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas, remdamasis bylos medžiagoje pateiktomis faktinėmis aplinkybėmis ir įrodymais, negalėjo konstatuoti, kad apeliantės dalyvavo darant tokį pažeidimą.

115 Komisija atsikerta, kad keliuose skundžiamo sprendimo punktuose Bendrasis Teismas nagrinėjo įvairius veiksmus atitinkamų įmonių grupėje ir jis nurodė atitinkamus ginčijamo sprendimo punktus. Iš Teisingumo Teismo praktikos, be kita ko, matyti, kad veiksmų papildomumas nėra sąlyga siekiant įrodyti vieno pažeidimo egzistavimą, taigi tariamas analizės šiuo klausimu neatlikimas nėra motyvavimo trūkumas.

116 Dėl apeliacinio skundo penktojo pagrindo antros dalies Komisija teigia, kad SESV 101 straipsnis taip pat pažeidžiamas, jeigu įmonės elgesiu, kaip antai derinamu su kitų įmonių elgesiu, siekiama apriboti konkurenciją atitinkamoje rinkoje ir nėra būtina, kad ši įmonė pati veiktų toje rinkoje. Ji priduria, kad nagrinėjamu atveju dalyvės, dalyvaudamos slaptuose susitarimuose, pritarė vienodam ekonominiam tikslui. Siekiant apeliantėms priskirti kitų įmonių neteisėtą elgesį pakanka, kad jos būtų žinojusios apie šį elgesį arba būtų galėjusios pagrįstai jį numatyti. Bendrasis Teismas kelis kartus nagrinėjo atitinkamus kartelio susitikimus ir konstatavo, kad trijų prekių pogrupių gamintojai keitėsi reikšminga informacija, o to pakanka siekiant įrodyti „žinojimą apie neteisėtą elgesį arba žinojimo apie tai prezumpciją“.

Teisingumo Teismo vertinimas

117 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką SESV 101 straipsnio 1 dalis gali būti pažeista ne tik atskiru veiksmu, bet ir keliais veiksmais arba tęstine veika, nors viena ar kelios šių kelių veiksmų ar tęstinės veikos sudedamosios dalys taip pat galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Taigi, jei įvairūs veiksmai nėra „bendro plano“ dalis, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje, Komisija turi teisę priskirti atsakomybę už tokius veiksmus, remdamasi dalyvavimu darant visą pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija ir Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

118 Įmonė, dalyvavusi darant tokį vieną sudėtinį pažeidimą savo veiksmais, priskirtinais prie „susitarimo“ ar „suderintų veiksmų“, turinčių antikonkurencinį tikslą, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ir kuriais siekiama prisidėti prie bendro pažeidimo darymo, sąvokų, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus darant tą patį pažeidimą visą jos dalyvavimo jį darant laikotarpį. Taip yra tuo atveju, kai įrodoma, kad minėta įmonė ketino savo elgesiu prisidėti prie visų dalyvių siektų bendrų tikslų ir žinojo apie tikrąjį kitų įmonių siekiant tų pačių tikslų planuotą ar praktiškai įgyvendintą neteisėtą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti riziką (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija ir Komisija / Fresh Del Monte Produc*e, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

119 Taigi įmonė gali būti tiesiogiai atlikusi visus vieną tęstinį pažeidimą sudarančius antikonkurencinius veiksmus, ir tokiu atveju Komisija turi teisę jai priskirti atsakomybę už visus veiksmus, todėl ir už visą šį pažeidimą. Įmonė taip pat gali būti tiesiogiai atlikusi tik kelis vieną ir tęstinį pažeidimą sudarančius antikonkurencinius veiksmus, tačiau žinojo apie visus numatytus ar įgyvendintus kitų kartelio dalyvių neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba galėjo protingai juos numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką. Tokiu atveju Komisija taip pat turi teisę priskirti šiai įmonei atsakomybę už visą antikonkurencinį elgesį, sudarantį tokį pažeidimą, todėl ir už visą pažeidimą (žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija ir Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 158 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

120 Vis dėlto, jei įmonė tiesiogiai atliko vieną tęstinį pažeidimą sudarantį vieną ar kelis antikonkurencinius veiksmus, bet neįrodyta, kad savo elgesiu ji ketino prisidėti prie visų bendrų kitų kartelio dalyvių siekiamų tikslų ir kad žinojo apie tikrąjį kitų įmonių siekiant tų pačių tikslų planuotą ar praktiškai įgyvendintą neteisėtą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti, taip pat buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką, Komisija turi teisę priskirti jai atsakomybę tik už tuos veiksmus, kuriuos darant ji tiesiogiai dalyvavo, ir už kitų dalyvių numatytus ar įgyvendintus veiksmus siekiant tų pačių tikslų, kurių ji siekė ir dėl kurių buvo įrodyta, kad ji žinojo apie juos arba galėjo protingai numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką (žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 159 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

121 Šiuo klausimu Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad siekdamas skirtingus veiksmus pripažinti vienu tęstiniu pažeidimu Bendrasis Teismas neturi patikrinti, ar tarp jų yra vienas kito papildymo ryšys, t. y. ar kiekvienu iš jų buvo siekiama vienos arba kelių pasekmių įprastai konkurencijai ir darant pažeidimą prisidėta prie bendro antikonkurencinio poveikio, kurio norėjo jo autoriai, vykdantys bendrą vieno tikslo siekiantį planą. Tačiau sąlyga, susijusi su „vieno tikslo“ sąvoka, reikalauja, kad būtų patikrinta, ar nėra pažeidimą sudarantiems skirtingiems veiksmams būdingų veiksnių, kurie gali rodyti, kad realaus kitų dalyvių elgesio tikslas arba antikonkurencinis poveikis nėra tokie patys, todėl jis nėra „bendro plano“ dalis, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 247 ir 248 punktus).

122 Be to, remiantis Teisingumo Teismo praktika negalima daryti išvados, kad SESV 101 straipsnio 1 dalyje turimos omenyje tik įmonės, vykdančios veiklą tose rinkose, kur ribojama konkurencija, ar su karteliu susijusiose žemesnės ar aukštesnės grandies arba gretimose rinkose, arba įmonės, kurios susitarimu arba suderintais veiksmais riboja savo savarankišką elgesį konkrečioje rinkoje. Iš tikrųjų iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad SESV 101 straipsnio 1 dalyje nuoroda daroma apskritai į visus susitarimus ir visus suderintus veiksmus, kurie, esant tiek horizontaliems, tiek vertikaliems santykiams, iškraipo konkurenciją vidaus rinkoje, neatsižvelgiant į tai, kokioje rinkoje šalys vykdo veiklą, ir į tai, kad tik vienos iš jų komercinis elgesys priklauso nuo aptariamų susitarimų sąlygų (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717 34 ir 35 punktus bei nurodytą teismo praktiką).

123 Šioje byloje reikia konstatuoti, pirma, kad skundžiamo sprendimo 90–92 punktuose Bendrasis Teismas priminė teismų praktiką, susijusią su „vieno tęstinio pažeidimo“ sąvoka. Antra, minėto sprendimo 93–108 punktuose Bendrasis Teismas priminė su įrodinėjimo našta susijusią teismų praktiką. Trečia, to paties sprendimo 111–147 punktuose Bendrasis Teismas, vertindamas apeliančių ieškinio pagrindą, susijusį su nagrinėjamo pažeidimo kvalifikavimu kaip vieno tęstinio pažeidimo, tikrino, ar neteisėti veiksmai yra „bendro plano“ dalis.

124 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi Bendrasis Teismas vertino, ar nagrinėjami neteisėti veiksmai yra „bendro plano“ dalis, ir kadangi dalyvaujančių įmonių konkurencinis santykis nėra antikonkurencinių veiksmų kvalifikavimo kaip vieno tęstinio pažeidimo sąlyga, negalima Bendrojo Teismo kaltinti nepakankamai motyvavus nagrinėjamų veiksmų kvalifikavimo kaip vieno tęstinio pažeidimo vertinimą.

125 Taigi, konstatuodamas, kad apeliantės, viena vertus, yra atsakingos už tiesioginį dalyvavimą darant inkriminuojamą pažeidimą ir, kita vertus, atsakingos už netiesioginį dalyvavimą jį darant, nes žinojo apie visus numatomus ar kitų nagrinėjamo kartelio dalyvių atliktus neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba galėjo juos pagrįstai numatyti ir buvo pasirengusios prisiimti su tuo susijusią riziką, Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos.

126 Taigi apeliacinio skundo penktasis pagrindas yra nepagrįstas.

Dėl šeštojo pagrindo

Šalių argumentai

127 Nurodydamos apeliacinio skundo šeštąjį pagrindą, sudarytą iš trijų dalių, kurias reikia nagrinėti kartu, apeliantės tvirtina, jog Bendrasis Teismas pažeidė SESV 101 straipsnį, kai nusprendė, kad įvairiuose susitikimuose vykusias diskusijas reikia kvalifikuoti kaip tyčinius konkurencijos apribojimus, ir padarė prielaidą, kad apeliantės privalėjo atsiriboti nuo nekonkuruojančių įmonių diskusijų.

128 Šio pagrindo pirmoje dalyje apeliantės teigia, kad suderinti veiksmai iš principo gali būti nustatyti tik tarp įmonių, kurios tarpusavyje konkuruoja. Skundžiamo sprendimo 212 punkte konstatuodamas, kad pats keitimasis neskelbtina informacija gali būti antikonkurencinis, Bendrasis Teismas rėmėsi netinkamu kriterijumi ir neatsižvelgė į atitinkamų diskusijų ekonominę aplinką. Todėl jis pažeidė SESV 101 straipsnį.

129 Apeliacinio skundo šeštojo pagrindo antroje dalyje apeliantės tvirtina, jog Bendrasis Teismas taip pat pažeidė SESV 101 straipsnį, kai skundžiamo sprendimo 251 ir 252 punktuose konstatavo, kad siekdamos išvengti atsakomybės už nagrinėjamą pažeidimą apeliantės turėjo atsiriboti nuo visų IFS viduje vykusių diskusijų, kuriose dalyvavo. Neegzistuoja prezumpcija dėl nekonkuruojančių įmonių veiksmų derinimo nekonkurencinio pobūdžio. Taigi, apeliančių teigimu, remiantis tuo, kad jos dalyvavo diskusijose klausimais dėl rinkų, kuriose neveikia, negalima daryti išvados, kad jos pritaria neteisėtai iniciatyvai.

130 Apeliacinio skundo šeštojo pagrindo trečioje dalyje apeliantės laikosi nuomonės, jog Bendrasis Teismas pažeidė SESV 101 straipsnį, kai skundžiamo sprendimo 235, 239 ir 298 punktuose konstatavo, kad „mėginimo susitarti“, nesant įrodymų dėl tokio susitarimo egzistavimo, pakanka suderintų veiksmų egzistavimui nustatyti. Apeliančių teigimu, nekonkuruojančių įmonių „‚mėginimo susitarti“ nepakanka SESV 101 straipsnio pažeidimui nustatyti.

131 Komisija atsikerta, kad konkurencijos santykiai buvo nustatyti dėl kartelio susitikimų, kuriuose apeliantės nebuvo vienintelės keramikos gaminių gamintojos. Jos teigimu, dėl tariamai didmenininkų daryto spaudimo apeliantės neprarado savo savarankiškumo. Be to, apeliantės ne tik turėjo galimybę į tai reaguoti individualiai, bet taip pat nusprendė imtis bendrų slaptų veiksmų ir mėgino susitarti dėl kainų didinimo grafiko. Komisija, priešingai apeliančių argumentams, pabrėžia, kad dėl keitimosi informacija jau pažeidžiamas SESV 101 straipsnis, nes juo remiamas kitas antikonkurencinis mechanizmas.

132 Komisija teigia, kad diskusija apie kainas nebuvo susijusi tik su trečiosiomis rinkomis. Be to, pareiga atsiriboti nuo IFS viduje vykusių diskusijų kyla iš pažeidimo kaip vieno ir tęstinio pobūdžio. Be kita ko, apeliantėms teko atsakomybė už kitų kartelio dalyvių neteisėtą elgesį, nes jos žinojo arba privalėjo apie jį žinoti.

133 Komisija primena, jog pagal Teisingumo Teismo praktiką tam, kad būtų įrodytas „suderintų veiksmų“, kaip jie suprantami pagal SESV 101 straipsnį, egzistavimas, pakanka, kad įmonė būtų pateikusi informaciją savo konkurentams siekiant pasirengti antikonkurenciniam susitarimui. Ši institucija prašo Teisingumo Teismo atmesti visą apeliacinio skundo šeštąjį pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

134 Visų pirma pagal nusistovėjusią teismo praktiką dėl keitimosi neskelbtina informacija pažeidžiama SESV 101 straipsnio 1 dalis, be kita ko, jeigu juo remiamas kitas antikonkurencinis mechanizmas (šiuo klausimu žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. / Komisija*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, 281 punktą).

135 Be to, konkurentų pasikeitimo informacija siekiant pasirengti antikonkurenciniam susitarimui pakanka suderintų veiksmų, kaip jie suprantami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, egzistavimui įrodyti. Šiuo atžvilgiu nėra būtina parodyti, kad šie konkurentai formaliai įsipareigojo atitinkamai elgtis arba bendrai suderino savo būsimą elgesį rinkoje (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Solvay / Komisija*, C-455/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:796, 40 punktą).

136 Galiausiai nebylus pritarimas neteisėtai iniciatyvai, viešai neatsiribojant nuo jos turinio arba nepranešant apie ją administracinėms institucijoms, skatina tęsti pažeidimą ir kliudo jį atskleisti. Toks bendrininkavimas yra pasyvus dalyvavimas darant pažeidimą, todėl gali pagrįsti įmonės atsakomybę vieno susitarimo atveju. Be to, tai, kad įmonė neįgyvendina susitikimo, turėjusio antikonkurencinį tikslą, sprendimų, negali panaikinti jos atsakomybės už dalyvavimą kartelyje, jeigu ji viešai neatsiribojo nuo jo turinio (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 143 ir 144 punktus).

137 Kadangi, kaip matyti iš šio sprendimo 124 punkto, dalyvaujančių įmonių konkurencijos santykiai nėra antikonkurencinių veiksmų, kaip antai nagrinėjamų, kvalifikavimo kaip vieno tęstinio pažeidimo sąlyga, apeliantės neteisingai mano, kad šio sprendimo 134–136 punktuose nurodyta teismo praktika netaikytina vieno tęstinio pažeidimo atveju.

138 Iš tiesų, jeigu būtų pritarta apeliančių argumentams, „vieno tęstinio pažeidimo“ sąvoka netektų dalies prasmės, nes dėl tokio aiškinimo įmonės, dalyvaujančios darant vieną tęstinį pažeidimą, būtų atleistos nuo bet kokios netiesioginės atsakomybės už nekonkuruojančių įmonių, kurios vis dėlto savo elgesiu prisideda įgyvendinant bendrą planą, būdingą vienam tęstiniam pažeidimui, veiksmus.

139 Taigi Bendrasis Teismas teisingai nusprendė, kad apeliantės gali būti pripažintos atsakingomis tiek už tiesioginį dalyvavimą nagrinėjamame kartelyje, tiek už netiesioginį dalyvavimą jame, nes žinojo apie visus numatomus ar kitų šio kartelio dalyvių atliktus neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba galėjo juos pagrįstai numatyti ir buvo pasirengusios prisiimti su tuo susijusią riziką.

140 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad apeliacinio skundo šeštasis pagrindas yra nepagrįstas.

141 Kadangi nė vienas iš pagrindų, apeliančių nurodytų grindžiant apeliacinį skundą, negali būti pripažintas pagrįstu, atmestinas visas apeliacinis skundas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

142 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

143 Pagal to reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal to paties reglamento 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš apeliančių, o šios pralaimėjo bylą, iš jų priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *Duravit AG*, *Duravit SA* ir *Duravit BeLux SPRL/BVBA* bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.